

UDK:309.015

Umirxon AZIMOVA,

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti dotsenti

E-mail: archidea87@mail.ru

Pedagogika fanlari doktori DSc, professor T. Xurvaliyeva taqrizi asosida

THE IMPORTANCE OF INTERACTIVE METHODS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO FUTURE STUDENT-ATHLETES

Annotation

The importance of interactive methods in teaching foreign languages to future student-athletes is also devoted to the study of methods for improving the professional skills of student-athletes based on the English language. The issues of improving the effectiveness of teaching by giving foreign languages great importance and introducing innovative technologies and methods necessary for their study into educational processes are highlighted.

Key words: Interactive, innovative technologies, foreign language, games, innovative technologies, technological tools, methods.

ЗНАЧЕНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ В ОБУЧЕНИИ БУДУЩИХ СТУДЕНТОВ-СПОРТСМЕНОВ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Аннотация

Значение интерактивных методов в обучении будущих студентов-спортсменов иностранным языкам также посвящена изучению методов повышения профессионального мастерства студентов-спортсменов на основе английского языка. освещаются вопросы повышения эффективности обучения за счет придания иностранным языкам большого значения и внедрения в учебные процессы инновационных технологий и методов, необходимых для их изучения.

Ключевые слова: Интерактивные, инновационные технологии, иностранный язык, игры, инновационные технологии, технологические средства, методы.

BO'LAJAK SPORTCHI TALABALARNI XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA INTERFAOL METODLARNING AHAMIYATI

Annotasiya

Ushbu maqola bo'lajak sportchi talabalarni xorijiy tillarni o'qitishda interfaol metodlarning ahamiyati shuningdek, ingliz tili asosida sportchi talabalarning kasbiy mahoratlarini oshirish usullarini o'rganishga bag'ishlangan. chet tillariga berilgan katta ahamiyat hamda ularni o'rganish uchun zarur bo'lgan innovatsion texnologiyalar va metodlarni dars jarayonlarida tadbqiq etish orqali, ta'lim samaradorligini oshirish masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: Interfaol, innovatsion texnologiya, chet tili, o'yin, innovatsion texnologiya, texnologik vositalar, metodlar.

Kirish. Hozirgi kunda zamonaviy texnologiyalar jadal rivojlanayotgan va har bir sohada o'z aksini topayotgan davrdir. Ushbu globalashgan jamiyatda xorijiy tillarni o'rganishga bo'lgan talab kun sayin oshib bormoqda. Mamlakatimiz Prezidenti Sh. Mirziyoyevning 19-may 2021-yildagi "O'zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarorida ham "Yoshlarni qo'llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili" Davlat dasturiga muvofiq, xorijiy tillarni o'rgatishni ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishi sifatida rivojlantirish, ushbu yo'nalishda ta'lim sifatini tubdan oshirish, sohaga malakali pedagoglarni jalb etish hamda aholining xorijiy tillarni o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirishga alohida ahamiyat qaratilgan. Yurtimizda chet tillarni o'qitilishida yangicha bosqich, yangicha davr boshlandi. Chet tili darslarining o'qitilishi jarayonida ilg'or pedagogik texnologiyalar, interfaol, innovatsion usullardan, kommunikativ-axborot vositalaridan foydalanish talab qilinmoqda. Respublikamizda chet tilining o'qitilishi, chet tili o'qituvchilarining bilim va ko'nikmalarini baholashning umumiyevropa ramkalari tavsiyanomalarini (CEFR) ga mos ravishda yangi usul va talablari ishlab chiqildi. Unga ko'ra umumta'lim maktablari va kasbhunar maktablari o'quvchilari uchun darsliklar yaratildi. Ushbu talablarga mos ravishda o'quv xonalari, yangi axborot kommunikativ texnikalar bilan jihozlandi. Chet tili fani to'rt aspektga (o'qish, yozish, tinglab tushunish va gapirish) bo'linib, ularning har biri bo'yicha alohida tushuncha va ko'nikmalar berilmoqda. Bugungi kunda jahonda, iqtisodiy-siyosiy ijtimoiy-ma'naviy hayotimizning deyarli barcha sohalarida mavjud bo'lgan chet til sifatida ingliz tili madaniyatlararo muloqotning jadal o'sishi va rivojlanishi tufayli dunyo notqlikni o'rgatish maqsadini takomillashtirishni talab qilmoqda. talabalarning kommunikativ qobiliyatlari, talabalar o'z fikrlarini o'z-o'zidan ifoda eta olishlari va hayot tajribasida tildan qanday foydalanishni o'rganishlari uchun. Hozirgi kunda ko'plab o'qituvchilar shunday fikrga qo'shiladilar. Ammo, afsuski, bugungi kunda talabalar bu

ko'nikmalarga kamroq e'tibor berishadi, chunki ular o'zlarini bu harakat qanday amalga oshirilganligidan oldin aniq ko'rsatish qobiliyatini hisobga olishadi. Va shunga qaramay, achinarlisi shundaki, talabalar yakuniy natijaga e'tibor berishadi (bu holda aloqa kompetentsiyasini egallash) va bu o'rganish jarayonining to'g'ri rivojlanishidan ko'ra muhimroqdir. Talabalar yozishlari, o'qishlari, grammatikani o'rganishlari yoki alohida tinglashlari mumkin, lekin ular o'zlariga gapira olmaydilar, shuning uchun nutqni o'rgatish ko'proq e'tiborga olinishi kerak. Muloqot qilishni bilishning aynan shu talabi ko'pincha talabalarning o'z bilimlarini ish yoki ijtimoiy hayotda qo'llash istagi bilan belgilanadi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Bugungi kunda dunyoda chet tilini o'rganishga alohida e'tibor qaratilmoqda xususan yurtimizda ham bo'lajak sportchi talabalarni xorijiy tillarni o'qitishda interfaol metodlarning ahamiyati ham dolzarbdir. Hozirgi paytda chet tilini o'qitishning zamonaviy texnologiyalari, yangicha yondashuv va strategiyalarini inobatga olgan holda zamonaviy uslub va uslublarning ko'pligi cheksizdir. Kontentni o'rganishga asoslangan ikkinchi tilni o'qitishga yondashuv metodologiya sohasida nisbatan yangi hisoblanadi. U madaniyatlararo muloqot, aniq maqsadlar uchun ingliz tili yoki ta'limni singdirish maqsadida o'sdi. Birinchi yondashuvlar 1980-yillarning boshlarida Beneschning kashshof asarlarida tasvirlangan; 1989 yilda Brinton, Snow va Welsche; Crandall 1987 yilda; Crandall va Christian, 1989. Biroq, kontentga asoslangan yondashuv 90-yillarning o'rtalarida, TESOL kabi konferentsiyalar paydo bo'lishi ESL/EFL nashriyot sohasiga ta'sir qilgandan keyingina to'liq e'tirof etildi. Usul asosan ESP ni o'rganayotgan talabalarda kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish orqali ingliz tilini o'zlashtirishning muhimligini, shuningdek, ESP o'qituvchilarining roli va ular olib boradigan o'quv kurslarini tavsiflaydi. Flipped classes (FC) 1990-yillardan buyon Sport ta'limida qo'llanilib kelinmoqda va qiziqarli o'quv jarayonini osonlashtirish uchun samarali vosita sifatida keng e'tirof etilgan. Bunday mashg'ulotlarning mazmuni o'quvchilarga o'z-o'zidan ta'lim olishlari uchun didaktik materiallarni

taqsimlashdan iborat bo'lib, dars vaqtini muhokama qilish, muammoni hal qilish, mulohaza yuritish kabi interfaol mashg'ulotlarni o'z ichiga olgan holda samaraliroq o'tkazishdir. O'qituvchilar nafaqat qattiq ko'nikmalarni, balki yumshoq ko'nikmalarni, shuningdek, jamoada ishlash, ijodkorlik, muloqot qilish, o'z-o'zidan o'rganish qobiliyatlari, kognitiv qobiliyatlarni va boshqalarni rivojlantiradi.

Virtual haqiqat simulyatsiyalari, onlayn til platformalari va mobil ilovalar sportchi talabalari uchun interaktiv va qiziqarli o'rganish tajribasini taqdim etishi mumkin. Ushbu vositalar shaxsiy fikr-mulohazalarni, mustaqil o'rganishni va hamkorlikda til amaliyoti imkoniyatlarini taklif qilishi mumkin. Til o'qituvchilari hamda sportchi talabalari uchun ingliz tilini o'rganish tajribasini boyitishi mumkin. Sport tarkibni til darslariga va aksincha, integratsiyalash orqali talabalar til va sport tushunchalarni chuqurroq tushinishlari mumkin. Ilmiy maqolalar yoki taqdimotlar kabi fanlararo loyihalar talabalarni til ko'nikmalarini sport kontekstda qo'llashga undashi mumkin. Sportchilar uchun ingliz tilini o'rganayotgan sport talabalari uchun qimmatli manba bo'lishi mumkin. Guruhlarda o'quv mashg'ulotlari, til almashish dasturlari va fikr almashish mexanizmlari talabalarni ingliz tilini gapirish, tinglash va yozishni mashq qilishlari mumkin bo'lgan qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratishi mumkin. Tengdoshlarning o'zaro ta'siri, shuningdek, turli millatdagi talabalar o'rtasida madaniy almashinuv va tushunishni kuchaytiradi. Shuningdek, ingliz tilini o'qitishning innovatsion usullari kommunikativ, kognitiv va tarbiyaviy xarakterdagi muammolarni hal qilishga yordam beradi, muloqot qobiliyatlarini rivojlantiradi; talabalar bilan hissiy aloqa o'rnatish; ularni jamoada ishlashga, boshqalarning fikri va bayonotlarini hisobga olishga o'rgatish. Tajriba shuni ko'rsatadiki, bu o'qitish usullaridan foydalanish o'quvchilarning asabiy tarangligini yengillashtiradi, faoliyat shaklini o'zgartiradi, diqqatni darsning asosiy masalalariga qaratadi. Innovatsion metodik yondashuvlarni amaliyotda qo'llash chet tili o'qituvchilariga o'qitishning yangi usullarini joriy etish va takomillashtirish, o'quv jarayoni samaradorligi va talabalar bilim darajasini oshirish imkonini beradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Oliy o'quv yurtlarida chet tilini professional o'rganish amaliy ahamiyatga ega bo'lib, his-tuyg'ularni ifodalash, mulohazalar va har qanday shaklda taqdim etilgan ma'lumotlar, bilimlarni o'zlashtirish jarayonida tilning kommunikativ funktsiyasi katta rol o'ynaydi. Oliy Sport muassasasida ingliz tilini o'qitish amaliyotining tahlili shuni ko'rsatadiki, o'quv jarayonida qo'llanilayotgan darsliklar va uslubiy ishlanmalarda hali ham talabalarning motivatsion sohasining o'rni va ahamiyati, o'quv jarayonining o'lchovi va tabiati yetarlicha hisobga olinmaydi. O'rganishga motivatsion tayyorgarlikning o'zaro bog'liqligi. Shuning uchun talabalarning motivatsion sohasini o'rganish, uni tuzatish usullari va usullarini ishlab chiqish dolzarb muammodir.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot olib borish davomida tizimlilik, nazariy-deduktiv xulosa chiqarish, analiz va sintez, tarixiylik va mantiqiylik, qiyosiy-komparativistik tahlil kabi ilmiy pedagogik tamoyillardan foydalanildi. Tadqiqotning nazariy ahamiyati shundaki, sportchilarni pedagogik tafakkurni kengaytirishda, mustaqil fikrni shakllantirishda, chet tili (ingliz tili)ni fanida, ijobiy munosabotni shakllantirishda foydalanish mumkin. Sportchi talabalarga ingliz tilini o'qitishning innovatsion usullaridan foydalanish bo'yicha istiqbollarni taqdim etish uchun biz talabalar o'qituvchilari va sportchi mutaxassislarining istiqbollarni o'rganishimiz mumkin. Har bir istiqbol sportchi talabalarga ingliz tilini o'rgatishda innovatsion o'qitish usullaridan foydalanishning afzalliklari, qiyinchiliklari va oqibatlari haqida qimmatli tushunchalarni beradi.

Pedagoglar sportchi talabalari uchun innovatsion o'qitish usullarini ishlab chiqish va joriy etishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ularning nuqtai nazari tilni o'qitishning innovatsion yondashuvlarini birlashtirgan pedagogik mulohazalar, o'quv dasturlarini loyihalash va baholash strategiyalarini yoritadi. Pedagoglar sport kontekstda ingliz tilini bilish darajasini oshirish uchun interfaol va tajribaviy ta'lim faoliyati, texnologiya integratsiyasi va real dunyo ilovalarining muhimligini ta'kidlashlari mumkin. Ular, shuningdek, innovatsion o'qitish usullarining samaradorligini ta'minlash uchun doimiy kasbiy rivojlanish va til mutaxassislari bilan hamkorlik qilish zarurligini ta'kidlashlari mumkin. til almashinuvi va boshqa innovatsion yondashuvlar. Ularning tushunchalari ushbu usullarning muloqot ko'nikmalarini, madaniy kompetentsiyani va Sport sharoitlarda ingliz tilidan foydalanishga bo'lgan ishonchini oshirishdagi samaradorligini ochib berishi mumkin.

Bugungi kun talabalarning fikr-mulohazalari, shuningdek, ularning ta'lim ehtiyojlari va afzalliklarini yaxshiroq qondirish uchun innovatsion o'qitish usullarini takomillashtirish va moslashtirish yo'nalishlarini ta'kidlashi mumkin. Ular ingliz tilini o'rganish ularning bemorlar, hamkasblar va xalqaro hamkorlar bilan o'zaro munosabatlariga qanday ta'sir qilganini aytib berishlari mumkin. Barcha sport sohadagi mutaxassislari sportchi talabalar uchun ingliz tilidagi ta'limga aloqa ko'nikmalarini o'rgatish, Sport terminologiya seminarlari va madaniy malaka modullarini integratsiyalashuviga yordam berishi mumkin.

Tahlil va natijalar. Professor-o'qituvchilar hamda sportchi talabalar o'rtasidagi hamkorlikdagi sa'y-harakatlar sport talabalarga o'z tillarida va kasbiy faoliyatlarida ustunlik qilish imkonini beruvchi moslashtirilgan va samarali yondashuvlarni ishlab chiqishga olib kelishi mumkin. Sport sohada o'qishayotgan talabalarga ingliz tilini o'rgatishning innovatsion usullari ko'p afzalliklarni taqdim etsa-da, ular ham muayyan qiyinchiliklar va mumkin bo'lgan muammolar bor. Ingliz tilini o'qitishda innovatsion o'qitish usullarining samaradorligini o'lchash murakkab bo'lishi mumkin. An'anaviy baholash vositalari tajribaviy o'rganish, simulyatsiyaga asoslangan faoliyat yoki hamkorlikdagi loyihalar natijalarini etarli darajada qamrab ololmasligi mumkin. Tegishli baholash strategiyalarini ishlab chiqish va innovatsion usullarning tilni bilish va muloqot ko'nikmalariga ta'sirini baholash o'qituvchilar va muassasalar uchun qiyin masala. Sportchi talabalarni turli xil til va madaniy kelib chiqishidan kelib chiqqan holda, ushbu inklyuziv va samarali tilni yaratadilar, bu dasturlarni ishlab chiqishda qiyinchiliklarga olib kelishi mumkin.

Til ta'limida innovatsiyalar sur'atini saqlab qolish va doimiy takomillashtirish doimiy muammo bo'lishi mumkin. Hamkorlik, kasbiy rivojlanish va talabalarga yo'naltirilgan ta'limga sodiqlik bu muammolarni bartaraf etish va sport sohasidagi bo'lajak mutaxassislariga ta'limda innovatsion til o'rganish tashabbuslarining afzalliklarini maksimal darajada oshirish uchun muhim ahamiyatga ega. Kasbiy chet tilini o'qitishning yangi ishlab chiqilgan usullari orasida siz taqdimot usulini ajratib ko'rsatishingiz mumkin. Audiovizual metodning usullaridan biri sifatida multimediyali taqdimotlardan foydalanish o'quvchilarni o'quv faoliyatiga qo'shilish usuli hisoblanadi. Bu o'qituvchining ijodiy bo'lishiga, darsga rasmiy yondashuvdan qochishga imkon beradi. Har qanday taqdimotning asosi yorqin tasvirlar yordamida idrok etish va yodlash jarayonini osonlashtirishdir.

Dunyo mamlakatlarda mashhurlikka erishgan innovatsion usullardan biri ingliz olimlari M.Sxever, F.Edeylar tomonidan ishlab chiqilgan keys-stadi (keys-metod, vaziyatlarni tahlil qilish usuli) bo'ldi. Yates. Usulning mohiyati fanning ma'lum bir bo'limida talabalar tomonidan birgalikda tahlil qilish, muhokama qilish yoki qarorlarni ishlab chiqish uchun aniq holatlardan (vaziyatlar, hikoyalar, matnlari "des" deb ataladi) foydalanishdan iborat. Talabalarga papkaga (ishlarga) birlashtirilgan o'quv materiallari to'plami beriladi va taqdim etilgan materiallar bilan tanishish taklif etiladi, shundan so'ng aniq echimga ega bo'lmagan muammoning ma'nosi va mohiyatini tushunish kerak.

Xulosa va takliflar. Zamonaviy usullardan foydalanish oliy sport muassasalarida professional chet tilini o'rganish dasturini kengaytiradi va diversifikatsiya qiladi, turli xil haqiqiy materiallardan foydalanishni ta'minlaydi, talabalarni chet tillarini o'rganishga rag'batlantiradi, ularning o'qishga bo'lgan ishtiyoqini kengaytiradi, oliy o'quv yurtlarida ishlash imkoniyatini beradi. Ular uchun qulay bo'lgan sur'at, bu esa o'rganishni individuallashtirishga va professional chet tilini samarali o'zlashtirishga yordam beradi. Innovatsion texnologiyalar nafaqat innovatsion usullardan, balki butun mamlakat bo'ylab ta'limni tashkil etishning innovatsion tizimidan foydalanishni, shuningdek, zamonaviy mutaxassis tayyorlashga tegishli talablarni joriy etishni, rivojlanishi uchun sharoit yaratishni nazarda tutadi. Har bir o'quvchining o'z-o'zini anglash, o'zini o'zi qadrlashini oshirish. Ishning mazmuni bilan tanishib chiqqandan so'ng, talabalar birinchi navbatda monologik bayonot shaklida o'z fikrlarini bildirishlari, so'ngra muhokamada (muloqotning dialogik shakli) ishtirok etishlari taklif etiladi. vaziyatni topish kerak. Kollektiv yechim topishga qaratilgan muammoli ta'limni tashkil etish va uni keyinchalik muhokama qilish va muhokama qilish jarayonida himoya qilish nutqni fikrlash jarayonlarini rivojlantirishga va ularni biznes doirasidagi mashg'ulotlar ishtirokchilarining nutq aloqalarida amalga oshirishga yordam beradi. o'yin. Keys-usuli o'quvchilarga materialni o'zlashtirish jarayonini mustaqil tashkil etish imkonini berishi bilan

foydalidir; ular sizga turli ma'lumot manbalari bilan ishlash va kontekstli o'rganish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR

1. Муминова, Ф. М. Ingliz tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish / Ф. М. Муминова. — Текст: непосредственный // Молодой ученый. — 2020. — № 18 (308). — С. 590-592. — URL: <https://moluch.ru/archive/308/69404/> (датаобращения: 27.05.2022).
2. Xatamova N. Q., Mirzayeva M.N.. "INGLIZ TILI DARSLARIDA QO'LLANILADIGAN INTERFAOL USULLAR" (uslubiy qo'llanma), Navoiy, 2006, 40 bet.
3. M. Xoldorova, N. Fayziyeva, F. Rixsittilayeva. "CHET TILINI O'QITISHDA YORDAMCHI VOSITALARDAN FOYDALANISH". Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2005
4. O'.Hoshimov, I. Yoqubov. "INGLIZ TILI O'QITISH METODIKASI" (o'quv qo'llanma) Toshkent: "Sharq" nashriyoti, 2003
5. Отабоева, М. Р. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi / М. Р. Отабоева. — Текст: непосредственный, электронный // Молодой ученый. — 2017. — № 4.2 (138.2). — С. 36–37. — URL: <https://moluch.ru/archive/138/39058/>